

จังหวัดขอนแก่น

ระดับการคัดสรร

อำเภอ

1. ชื่ออาหาร

ชื่อหลัก : ข้าวกล้อง/ข้าวฮาง

ชื่ออื่นๆ เช่น ชื่อภาษาถิ่น (ถ้ามี):

2. แหล่ง

ชุมชน บ้านไชยสอ ม 1 ตไชยสอ อำเภอ ชุมแพ ตำบล ไชยสอ

3. ประเภทอาหาร

3.1 หมวดหมู่ อาหารสุขภาพ

3.2 ลักษณะ คาว

กลุ่มผลิตและแปรรูปข้าวกล้องบ้านไชยสอ หมู่ที่ ๑ ตำบลไชยสอ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยมีนาย
สำนวนเหล่าประเสริฐ เป็นประธาน เกิดขึ้น

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๐ โดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านไชยสอ หมู่ที่ ๑ได้เขียนแผนพัฒนากองทุนหมู่บ้าน โดย
มีพัฒนากรผู้ประสานงานตำบลไชยสอ

ให้คำแนะนำและสนับสนุนทางด้านความคิด ทำอย่างไรสมาชิกกองทุนหมู่บ้านไชยสอ หมู่ที่ ๑ จึงจะไม่
เสียเปรียบพ่อค้าคนกลางในการขายผลผลิต

ทางการเกษตร คือข้าว ที่ชาวบ้านผลิตขึ้นมา ทำอย่างไรสมาชิกกองทุนจึงจะกำหนดราคาผลผลิตทาง
การเกษตรของตนเองได้ คณะกรรมการกองทุน

จึงได้ร่วมกันจัดทำแผนพัฒนากองทุนหมู่บ้านขึ้นมา คือ “หนึ่งกองทุนหนึ่งผลิตภัณฑ์”

ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ กลุ่มได้ทดลองทำข้าวกล้องพันธุ์มะลิแดงขึ้น โดยบรรจุถุงละ ๑ กิโลกรัม ปรากฏว่ามีคนสนใจ
สินค้ามากพอสมควร ประกอบกับ

ได้รับคำแนะนำจากพัฒนาการอำเภอชุมแพ เรื่องการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ จุดขายของข้าว
กล้อง กลุ่มผลิตและแปรรูปข้าวกล้องบ้านไชย

สอ หมู่ที่ ๑ คือ เป็นข้าวกล้องปลอดสารพิษเพาะปลูกโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์และชีวภาพ ต่อมาได้รับ

งบประมาณโครงการอยู่ดี มีสุข มาสนับสนุนโครงการ

ทำให้กลุ่มได้ผลิตข้าวกล้องอย่างจริงจัง โดยตั้งชื่อว่า “ข้าวกล้องทิพย์” และได้เข้าร่วมอบรมและศึกษาดูงาน
ตามสถานที่ต่างๆ เพื่อศึกษาหาความรู้เพื่อนำ

มาต่อยอดผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม

4. ความเป็นมา (ภูมิหลัง/ความเชื่อ) /อัตลักษณ์ (ที่โดดเด่น) /ความสำคัญและคุณค่าทางสังคมและทางจิตใจที่มีในวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน นั้นๆ

ความเป็นมา (ภูมิหลัง/ความเชื่อ)

กลุ่มได้ทดลองทำข้าวฮางตามภูมิปัญญาชาวบ้านสมัยโบราณจากข้าวพันธุ์มะลิแดงอีกชนิดหนึ่งก็ได้รับผลตอบรับจากลูกค้าด้วยดี ด้านการตลาดกลุ่มได้รับการสนับสนุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรหรือ ธ.ก.ส. ได้อนุเคราะห์ให้นำข้าวกล้องทิพย์และข้าวฮางตาสำ ไปวางจำหน่ายเพื่อบริการลูกค้า และได้รับการสนับสนุนจากคณะครูโรงเรียนบ้านไชยสอและได้ขึ้นทะเบียนเป็นสินค้า OTOP ปี พ.ศ.2552 ของอำเภอชุมแพ และได้รับเกียรติยศ "คนดีศรีชุมแพ"

อัตลักษณ์ (ที่โดดเด่น)

พันธุ์ข้าวที่ใช้ในการผลิตข้าวฮางจะใช้ข้าวพันธุ์มะลิแดงซึ่งเป็นข้าวที่ปลอดสารพิษเพาะปลูกโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์และชีวภาพ เน้นคุณภาพและสุขภาพ

ความสำคัญและคุณค่าทางสังคมและทางจิตใจที่มีในวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน นั้นๆ

ข้าวฮาง คือ ข้าวเปลือกนํามาหนึ่ง ผึ่ง และตำเป็นข้าวสารนํามาแช่หนึ่งหรือหึ่งรับประทานเป็นภูมิปัญญาการกินข้าวแบบโบราณ ได้จากข้าวอินทรีย์และ

ปลอดสารเคมี ข้าวฮาง ถ้าทำมาจากข้าวสารเหนียว จะเรียกข้าวหอมไม่มด ถ้าทำจากข้าวหอมดอกมะลิจะเรียกว่า ข้าวหอมทอง ข้าวฮางจะมีกลิ่นหอม

กว่าข้าวธรรมดา รสชาติหวานและมัน การผลิตข้าวฮางเป็นมรดกล้ำค่าของโบราณมีจำนวนน้อยลง เนื่องจากมีกรรมวิธีขั้นตอนยุ่งยาก จึงกำลังจะหายไป

จะทำข้าวฮางเนื่องในโอกาสบูชาผีตาแสด ชาวนาสมัยก่อนเชื่อว่าลูกหลานได้กินข้าวแม่ ข้าวฮางเหลือจากบูชาผีตาแสดจะเลี้ยงง่าย โตเร็ว โรคภัยไม่เบียดเบียน

5. องค์ประกอบของอาหาร (สูตร)

องค์ประกอบของอาหาร (สูตร)

๑.ข้าวกล้องทิพย์ ทำจากข้าวกล้องพันธุ์มะลิแดง

๒.ข้าวฮางตาสำ ทำจากข้าวพันธุ์มะลิแดงและมะลิขาว ข้าวหอมนิล ข้าวมะลิดำ

๓.ข้าวเหนียวดำยาสฤงฆ์ (ข้าวกำ)

๔.น้ำเปล่า

๕.ผงปรุงแต่งรสโกโก้

6. วิธีการ ประกอบอาหาร (บรรยายพร้อมแนบภาพนิ่งเป็นไฟล์นามสกุล JPEG หรือ TIFF ไม่น้อยกว่า 10 ภาพ ที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบดั้งเดิมและรูปแบบที่ปรับเปลี่ยนยุค และภาพเคลื่อนไหว ลงแผ่นซีดี/วีซีดี จำนวน 1 แผ่น)

บรรยาย รูปแบบ วิธีการ แบบดั้งเดิม

(แนบภาพนิ่งเป็นไฟล์นามสกุล JPEG หรือ TIFF ไม่น้อยกว่า ๑๐ ภาพ ที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบดั้งเดิม และภาพเคลื่อนไหว ลงแผ่นซีดี/วีซีดี)

นำข้าวขึ้นมาจากน้ำหมักไว้ 1 คืน เพื่อให้ข้าวออก

จากนั้นนำข้าวมานึ่งประมาณ 30-45 นาที

นำข้าวมาตากให้แห้งสนิท

บรรยาย รูปแบบ วิธีการ แบบปรับเปลี่ยนยุค(ถ้ามี)

(แนบภาพนิ่งเป็นไฟล์นามสกุล JPEG หรือ TIFF ไม่น้อยกว่า ๑๐ ภาพ ที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบที่ปรับเปลี่ยนยุค และภาพเคลื่อนไหว ลงแผ่นซีดี/วีซีดี)

นำข้าวมาสีด้วยเครื่องสีข้าวแบบโบราณ

นำข้าวไปร่อนในตะแกรงเพื่อให้เมล็ดข้าวที่หักร่วงออกให้เหลือแต่เมล็ดข้าวที่สมบูรณ์

นำมาสีอีกครั้งเพื่อให้เปลือกออกหมด

นำมาคัดแยกเมล็ดที่เปลือกยังไม่กะเทาะออกหมด นำมาขัดใหม่

นำไปร่อนในตะแกรงเพื่อให้เมล็ดข้าวที่ร่วงออกให้เหลือแต่เมล็ดข้าวที่สมบูรณ์

เตรียมพร้อมจำหน่าย

นำออกจำหน่ายเป็นรายเสริมต่อไป

จำหน่ายราคาถุงละ 70 บาท

นำสินค้าไปจำหน่ายและจัดแสดงในงานต่าง ๆ เป็นประจำ

7. การสร้างงานและรายได้

7.1 มีความสามารถในการผลิตเชิงปริมาณ พร้อมแสดง สาคิตและจำหน่ายในโอกาสต่างๆ มี

(ระบุเหตุผล)

สมาชิกกลุ่มผลิตและแปรรูปข้าวกล้องบ้านไชยสอ มีรายได้เพิ่มขึ้นเป็นเงินเดือนละ 5000-10000 บาท/เดือน

7.2 การสร้างงานและรายได้ (ต่อครอบครัว/ชุมชน)
มี 10000 บาท/เดือน

8. ชื่อ – สกุล ผู้ประกอบการหรือกลุ่มผู้ประกอบการ

ชื่อ – สกุล ผู้ประกอบการหรือกลุ่มผู้ประกอบการ

นายสำนวน เหล่าประเสริฐ

ชื่อ และที่อยู่ของร้านจำหน่ายอาหาร

กลุ่มผลิตและแปรรูปข้าวกล้องบ้านไชยสอ ที่อยู่ติดต่อดังสะดวก ๒๔๖-๒๔๗ หมู่ที่ ๑ บ้านไชยสอ ตำบลไชยสอ
ที่อยู่ติดต่อดังสะดวก

๒๔๖-๒๔๗ หมู่ที่ ๑ บ้านไชยสอ ตำบลไชยสอ

โทรศัพท์ - โทรสาร

E-mail

9. รางวัล/เกียรติคุณที่ได้รับ (ระบุชื่อรางวัล/เกียรติคุณที่ได้รับ หน่วยงานที่มอบ ปีที่ได้รับ)

เกียรติบัตร คนดีศรีชุมแพ งานกาชาดประจำปี รวมของดีเมืองชุมแพ

ประกาศนียบัตร ข้าวกล้องทิพย์ โครงการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

10. ผู้เรียบเรียงข้อมูล/ ผู้บันทึกข้อมูล/ รายชื่อคณะกรรมการคัดสรรรางวัลวัฒนธรรม ผู้รับรองความถูกต้องของข้อมูล

ผู้เรียบเรียงข้อมูล นางสาวกานดา เดชวิจิตรชัย

ตำแหน่ง นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ

วัน/เดือน/ปี ที่เรียบเรียงข้อมูล วันที่ - เดือน - ปี พ.ศ. 25

ผู้บันทึกข้อมูล นางสาวกานดา เดชวิจิตรชัย

ตำแหน่ง นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ

รายชื่อคณะกรรมการคัดสรรรางวัลวัฒนธรรม ผู้รับรองความถูกต้องของข้อมูล

1. นายคำใส จันทา

ตำแหน่ง ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอชุมแพ โทร.083-7618123

2. นางสาวกานดา เดชวิจิตรชัย

ตำแหน่ง นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ โทร 081-8746980

3. นายเกียรติศักดิ์ บรรพพรหม

ตำแหน่ง กรรมการสภาวัฒนธรรมตำบลโนนสะอาด โทร. 086-2381791

ผู้ตรวจสอบและอนุมัติ นางเกศินี สวัสดิ์

ตำแหน่ง วัฒนธรรมจังหวัด

วัน/เดือน/ปี ที่อนุมัติ วันที่ 23 เดือน กันยายน ปี พ.ศ. 2557